

domačine, kje in v zvezi s čim prihaja do trkov oziroma sodelovanj z nedomačini« (str. 191). In tako so teme, čeprav na prvi pogled oddaljene od klasičnih antropoloških in etnoloških raziskovanj, še kako povezane s temeljnimi etnološkimi raziskavami.

Simona Zupanc

322

Franc Šivic: *Moje življenje s čebelami: Avtobiografija*. Ljubljana: Samozaložba, 2020, 222 str.

Rada prebiram avtobiografije, saj so to osebne zgodbe, ki jih pišejo ljudje, za katerimi je bogata življenjska izkušnja. Zapišejo jih z zrelim vrednotenjem svojega življenja – dogodke in obdobja svojega življenja želijo rešiti pozabe zase in za svoje potomce, obenem pa jih deliti z drugimi. Tako ohranjajo za prihodnost del svojega duhovnega in duševnega ustroja, pogosto prepletenega s kulturnim izročilom, s čimer spomin postaja dragocena kulturna dediščina.

Z veseljem sem zato vzela v roke avtobiografijo gozdarja, podjetnika, predvsem pa priznanega slovenskega čebelarja Franca Šivica. In je kar nisem mogla odložiti. Knjiga je odlična, takšne na področju čebelarstva še nisem zasledila – ne gre le za strokovno čebelarstvo, ampak tudi za zanimivo leposlovno delo z živo pripovedjo in z mnogimi dialogi v živahnem, včasih tudi humornem jeziku. Prav zgodbe, dogodki, peripetije, številne anekdote in srečna naključja, kjer sta povezovalna elementa čebele in čebelarstvo, so naredili to knjigo posebej privlačno.

Franc Šivic o čebelarstvu res mnogo ve, tako o njegovi preteklosti kot sedanjosti, tako na Slovenskem kot po svetu. Posebej zanimivo so predstavljena njegova srečevanja z mednarodno pomembnimi s čebelarstvom povezanimi osebnostmi, s katerimi se še vedno srečuje. Šivic, ki govori več tujih jezikov, je tudi odličen organizator čebelarskih srečanj in ekskurzij ter nasploh povezovalec čebelarjev širom sveta. Je začetnik apiturizma in velik zagovornik ter promotor apiterapije, ki ob vsem vložnem trudu in zavidljivih uspehih ostaja skromen in nevsiljiv sogovornik in mentor.

Mnogi ga poznajo kot avtorja znanih fotografij, ki krožijo v čebelarski literaturi. Z njimi je zaslovel tudi v tujini, kjer je zanje prejel številna priznanja in nagrade. Njegovi članki v različnih svetovnih čebelarskih revijah so ponesli ime Slovenije, od nekdanj bogate s čebelarskim znanjem in tradicijo, v širni svet. Zlasti po uspešnem svetovnem čebelarskem kongresu Apimondii, ki je bil z njegovim velikim angažmajem izjemno uspešno izveden v Ljubljani leta 2003, je Slovenija postala ena vodilnih čebelarskih dežel. Franc Šivic ostaja neutrudni promotor slovenskega čebelarstva, saj se dobro zaveda naših posebnosti, povezanih s kulturno dediščino, kot je tradicionalni AŽ panj, zložen v za Slovenijo značilen čebelnjak, poslikane panjske končnice, predvsem pa kranjska

čebela v čudovitem naravnem okolju, kar je osnova vsega. Za potrebe Apimondie je tako pripravil knjigo *Živeti s čebelami*, v kateri je svetovni čebelarji javnosti v šestih jezikih predstavil glavne značilnosti našega čebelarstva in Slovence kot narod čebelarjev. Knjiga, podarjena pet tisoč udeležencem, je ponesla prepoznavnost Slovenije kot izjemne čebelarske turistične destinacije na vse konce sveta. V življenju Franca Šivica se vse dogaja okoli čebel, in kamorkoli je potoval ali še potuje, tako službeno kot zasebno, gleda na svet z očmi čebelarja.

Ob branju njegove avtobiografije odkrivaš bogastvo življenja, ki se prav preko čebel še globlje povezuje z naravo, z vsem, kar lahko ta človeku ponudi in omogoči. Ni težko razbrati, da so imele čebele veliko vlogo pri oblikovanju njegovih vrednot, kot so družina, dom, domovina, prava prijateljstva z ljudmi doma in po svetu, kakršne so tudi sicer v veliki meri značilne za čebelarje. Velikokrat namreč spoznavam, kako čebelarji ob delu s čebelami razvijajo poseben in uravnotežen duševni in duhovni svet.

323

Franc se je v čebele zaljubil kot šestletni fantič, še pred vstopom v šolo, kjer je pri stari mami in teti v Strahomeru pri Igu kot pastir preživil poletja in kjer je na enem od svojih raziskovalnih izletov po okolici naletel na čebelnjak. Čebele, čebelnjak in vonj, ki se je širil okoli njega v lepem poletnem dnevu, so bili zanj usodni in ga zaznamovali za vse življenje. Svoji mami je takoj rekel: »Mama, jaz bom čebelar. Prosim, kupi mi čebele!« Na to je moral počakati še kakšnih deset let, saj je mama vedela, da biti čebelar ni enostavno, še posebej, če ne poznaš nobenega čebelarja. Z očetom sta na domačem vrtu za Bežigradom v Ljubljani postavila čebelnjak in tako je gimnazijec Franc ob dodatni spodbudi svojega profesorja biologije, prof. Vodnika, tudi čebelarja, postal navdušen čebelar. V knjigi večkrat poudari, kako so ga čebele vodile k odločitvam, bile zanj najboljše in ga v življenju osrečevale. Že takoj na začetku so ga, navihanega najstnika, rešile pred slabo družbo in ga postavile v krog imenitnih ljubljanskih čebelarjev. Tako so čebele že zgodaj zaznamovale njegovo življenjsko pot, postale njegove vzornice in vzgojiteljice, ob njih je postajal vse resnejši in odgovornejši.

Odločil se je za študij gozdarstva, kar se je dobro povezovalo s čebelarstvom, številne drevesne vrste so namreč medovite. Posebej ga je zanimalo področje gozdnega medenja in nastajanja mane, ki jo čebele nabirajo in iz nje proizvajajo gozdni med. Kot absolvent je imel, prav zato, ker je bil čebelar, priložnost več kot leto dni preživeti na praksi v Švici, kar je bila odlična odskočna deska za nadaljevanje življenjske poti. Čebele so mu pomagale odpirati številna vrata, ki bi sicer ostala zaprta, predvsem pa mu na skoraj čudežen način uresničiti želje. V Švici si je kupil prvi fotoaparata in s tem je fotografija postala njegova druga ljubezen, takoj za čebelarstvom.

Za čebelarja ni vseeno, s kom se poroči, saj je vsa družina vpeta v čebelarjenje, potrebno je razumevanje načina življenja, ki je ves čas podrejeno skrbi za dobrobit čebel in delu z njimi. Poroka s sorodno dušo, z inženirko gozdarstva Silvano iz Vipavske doline, se je izkazala za odlično življenjsko odločitev, saj ga žena pri delu ves čas podpira in mu pomaga. Tako sta, poleg službe in življenja v Ljubljani, na njenem domu v Šempasu na obvladljiv način nadaljevala s kmetovanjem, torej s samooskrbno pridelavo pridelkov za družinske potrebe. Na posestvu sta zasadila raznolike medovite rastline in drevesa, tako da lahko tam tudi odlično čebelarita, v zadnjih dveh desetletjih pa sprejemata tudi

turiste, ki jih zanima čebelarstvo. To jima prinaša veselje, obenem pa tako širita zdrav pogled na življenje, spoštljiv odnos do okolja, predvsem pa pozitiven odnos do trdega in vztrajnega dela, ki je nujen sestavni del vsakega izpolnjenega življenja.

Francu Šivicu je v življenju najvišji vzor čebelar, duhovnik, gospodarstvenik in predvsem dobrotnik Peter Pavel Glavar. Ta je ob koncu 18. stoletja napisal prvi čebelarski učbenik, ki je bil sploh prva slovenska knjiga z gospodarsko tematiko v slovenščini. Ustanavljal je čebelarske šole in mlade kmečke fante učil napredno čebelariti, s čimer je pustil za seboj sled vse do današnjih dni. Nedvomno se je Franc Šivic od njega navzel plemenitosti, saj s knjigo želi nagovoriti čebelarje in nečebelarje, predvsem pa starše in vzgojitelje, da bi svoje otroke in mladostnike spodbujali k vključevanju v čebelarske krožke, jih navduševali nad čebelarstvom, ki bi jih nato veselilo in osrečevalo na podoben način, kot so skozi njegovo življenje čebele osrečevale njega.

324

Barbara Sosič

Marc Augé: *Hvalnica kolesu*. Ljubljana: Maska, 2021, 67 str.

Hvalnica kolesu je v francoskem originalu izšla leta 2008. Na spremnem zavihku tega kratkega eseja francoskega antropologa Marca Augéja lahko preberemo, zakaj smo dobili tudi slovenski prevod. Ker se je v zadnjem letu vse vrtelo okoli kolesarskih pedal (epidemija covid-19 in kolesarske dostave, dvojna slovenska zmaga na dirki Tour de France, končanje zasedbe nekdanje tovarne koles Rog in kolesarski protesti proti avtoritarni vladi). Marc Augé v eseju splete, zaplete in odplete zelo raznolike vidike kolesarjenja, preko spominov, mitov, kolesarskih dirk, s pomočjo antropoloških in filozofskih drobcev govori o novi svobodi kolesarjenja, svobodi navdiha, ki jo prinaša pisava kolesa.

V kratkem uvodnem poglavju *Kolo, od mita do utopije* Marc Augé izvede kratek lok od kolesa, ki je del zgodovine oziroma spomina vsakega izmed nas (prve kolesarske učne ure so posebni trenutki otroštva, odkrivamo svoje telo, telesne zmogljivosti in svobodo, ki sodi zraven), do hkratne skupne zgodovine, saj si te občutke delimo z milijoni drugih ljudi po svetu. Kolesarstvo se razmahne in doseže popularnost po drugi svetovni vojni, epske razsežnosti pa doseže zlasti z oživitvijo dirke Tour de France po drugi svetovni vojni.

Drugi moment oživitve kolesarjenja je v spremembah urbanih politik. Mesto je postalo, za razliko od podeželja, s čudežem kolesarjenja znova prostor avanture. Amsterdam in København sta po njegovem primera takih mest, ki jih je krojil ta čudež in doprinesel k njihovi čarobnosti. Z razraščanjem sistemov za izposojlo koles se prebivalci, »videvajo, srečujejo, polnijo ulice, poustvarjajo kraje življenja, sanjajo mesto ... Spremeniti življenje danes, predvsem pomeni, spremeniti mesto ... Toda že to je nekaj, da je vsaj ena utopija dobila svoj prostor« (str. 11).